

Trogodišnjica osnivanja Kosovskog fonda za kreditne garancije

Poštovani,

g. Rinor Gjonbalaj, Predsedavajući Odbora direktora KFKG-a

g. Christian Heldt, Ambasador Nemačke u Republici Kosovo,

g. Bedri Hamza, Ministar finansija,

gđa. Lisa Magno, Direktorka misije USAID na Kosovu,

g. Riccardo Serri, Rukovodilac na dužnosti Kancelarije EU,

g. Alessandro Tappi, Šef investicija u EIF,

Čast mi je da danas zajedno sa vama proslavim treću godišnjicu osnivanja Kosovskog fonda za kreditne garancije. Centralna banka je imala privilegiju da u okviru svog zakonskog mandata doprinese procesu osnivanja Fonda, posebno u oblasti adekvatnog pravnog okvira. Ovaj fond je postigao ogroman uspeh tokom ove tri godine, pomažući ekonomskom razvoju Kosova i stvaranju novih radnih mesta. Za tako kratko vreme, Fond je uspeo da garantuje više od 2,560 kredita u iznosu od 100 miliona evra, uz garantovanu sumu od 47.5 miliona evra.

Dosadašnje studije pokazuju da je, između ostalog, pristup finansijama jedna od prepreka razvoju privatnog sektora. Već su poznati i izazovi sa kojima se suočavaju mala i srednja preduzeća za pristup finansijama sa jedne strane, kao i izazovi sa kojima se finansijske institucije suočavaju kada procenjuju rizik finansiranja ovih preduzeća s druge strane. Stoga, kroz pružanje kreditnih garancija, Fond je služio za prevazilaženje ovih izazova olakšavanjem pristupa finansijama za mala i srednja preduzeća. Na ovaj način, finansijske institucije su usmerile svoju likvidnost u vrstu i vrednost odgovarajućeg finansiranja za potrebe malih i srednjih preduzeća.

Ovaj dodatni mehanizam finansiranja pomogao im je da se razvijaju, stvaraju nova radna mesta, izvoze i na taj način pozicioniraju Kosovo na konkurentnom nivou na regionalnim i evropskim tržištima.

Suštinski preduslov za pravilno funkcionisanje Fonda je interakcija sa jednim održivim i efikasnim bankarskim sistemom. Kontinuirani rast konkurencije u bankarskom sistemu kao i napredak ovog sektora uticali su da troškovi i uslovi finansiranja banaka takođe zabeleže pad, odnosno poboljšanje. Prosečna efektivna kamatna stopa na kredite u martu 2019. godine iznosila je 6.7%. Ovaj nivo kamatnih stopa već je učinio da troškovi finansiranja banaka na Kosovu budu približni troškovima finansiranja u drugim zemljama u regionu. Takođe, kreditiranje bankarskog sektora je zabeležio značajan rast, povećanjem nivoa kreditiranja na preko 2.8 milijardi evra, uz godišnju stopu rasta od 11.4% u martu 2019. godine.

Uzimajući u obzir visok nivo održivosti bankarskog sektora, kontinuirani rast pozicije likvidnosti i kapitalizacije znatno iznad nivoa zahtevanog od Centralne banke, ulazak i aktivno i učešće Fonda u ovom sektoru snažno je uticalo da gore navedeni parametri kreditiranja nastavljaju da beleže značajan rast i poboljšanje.

Zadovoljavajuće stanje stabilnosti bankarskog sektora ogleda se i u dobrom kvalitetu kreditnog portfolija. Nivo, i tako nizak nenaplativih kredita zabeležio je dalji pad, padajući na 2.6% u martu 2019. Ovo predstavlja najniži nivo do sada i nastavlja da drži Kosovo kao zemlju sa najnižom stopom nenaplativih kredita u regionu.

Uprkos dosadašnjem uspehu, Fond će se suočiti s izazovima u postizanju ciljeva u budućnosti. Dobar kvalitet kredita koje garantuje Fond, adekvatne operativne tarife, efektivni mehanizmi upravljanja rizikom, operativna nezavisnost i finansijska održivost su od suštinskog značaja za funkcionisanje i razvoj Fonda. One se mogu osigurati samo uz istinsko korporativno upravljanje i integrisane u institucionalni okvir Fonda. Odbor direktora i menadžment treba da osiguraju da takav okvir bude prudentan i funkcioniše u skladu sa zakonom i sa najboljim međunarodno prihvaćenim standardima.

Veoma je važno da Fond poveća svoju aktivnost jer je garantni potencijal fonda mnogo veći od njegovog trenutnog korišćenja. Sporazum između Evropskog investicionog fonda (COSME Program) i Fonda omogućava ponovnu garantovanje portfelja garancije do 45 miliona evra za dvogodišnji period kod jedne kredibilne institucije kao što je Evropski investicioni fond i to će imati pozitivan uticaj na povećanje pristupa u finansiranju malih, srednjih i mikro preduzeća. Sa ovim koristima koje će Fond imati, smanjiće tarifu za ponovno garantovane kredite iz programa COSME.

CBK će nastaviti da obezbeđuje finansijsku stabilnost koju sada uživa. Posebno je važna uloga banaka, ali i drugih finansijskih institucija uopšte, i još uvek ima prostora da se ta uloga dodatno unapredi kako bi se povećao njen uticaj na razvoj kosovske ekonomije i dalji razvoj samog bankarskog sistema.

Iznad svega, zajedno imamo kolektivnu obavezu da doprinesemo razvoju jednog finansijski održivog Kosovskog fonda za kreditne garancije, tako da on bude u funkciji razvoja srednjih, malih i mikro preduzeća.

Za kraj, želeo bih završiti svoj govor visoko ocenjujući odličan dosadašnji rad u funkcionalizaciji Fonda i uz nadu za maksimalno međuinstitucionalno angažovanje za još dalje unapređenje ovog Fonda u cilju daljeg povećanja finansijskog posredovanja na Kosovu.